

“Zahrada by měla odrážet naši životní filozofii a cestu. Má být zrcadlem našeho životního přístupu a měla by nám každodenně poskytovat pocit souladu s přírodou.”

Zahrada má přinášet radost

Někdy jsou zahrady u domů jen proto, že se u nich očekávají. Mnohdy je vidět, že jejich tvůrce nepřemýšlel o tom, k čemu mají sloužit. Jsou to jenom kusy zeleně, o které je třeba se starat, ale nejsou tam místa k sezení, pergola, ohniště, terasa, sauna či něco zábavného pro děti. Takové zahrady považuje **Ferdinand Leffler, zahradní architekt a zakladatel ateliéru Flera** za promarněnou příležitost. Jak vnímá současné zahrady a co radí nejrychleji změnit?

Zahrada okrasná, užitková, nebo oboje? Jaký je aktuální trend?

Každý třetí klient si přijde pro skleník, každý pátý klient pro slepice. Je to určitě velký trend. Ale víme, že pokud chceme, aby zahrada opravdu žila a byla obytná, nelze ji postavit jen na užitkových rostlinách. Je potřeba vytvořit alespoň soukromou strukturu a takové „pokojíčky“. To se dá dobře podpořit i okrasnými rostlinami, které mají celoroční dynamiku. Užitkové rostliny jsou mnohem náchylnější k chorobám a škůdcům, a proto se na jejich estetiku nedá spoléhat po celý rok. Je tedy nutné harmonicky vyvážit použití obou těchto důležitých světů, což je náš přístup.

Kolik prostoru tedy vyhradit užitkové části?

Rozhodně už nedochází k tomu, že bychom okrasné a užitkové části striktně oddělovali. V našem ateliéru také rádi prosazujeme jejich prolnutí. Není chytré sázet bylinky někam na vzdálenou stranu zahrady, kam se dostaneme jen při víkendové procházce. Kuchař, ať už je to žena, nebo muž, je potřebuje mít po ruce každý den. Proto by měly být blízko terasy, kde jsou snadno dostupné. Stejně tak je skvělé mít na očích okurky, rajčata nebo papriky, abychom viděli, co zrovna potřebují. Měli bychom mít užitkové rostliny na dohled, a ne je „uklízet“ někam mimo dosah.

Jak vnímáte současné české zahrady?

V první řadě bych rád řekl „československé zahrady“, protože to propojení mezi Českem a Slovenskem je jednoznačné a baví mě. Pořád se cítím jako součást Československa. A musím říct, že jsem v tomto velký optimista. Mám pocit, že československé zahrady za posledních deset až patnáct let udělaly obrovský krok dopředu. V porovnání se světem, Evropou i Spojenými státy jsme,

myslím si, na špici. Když jezdím na kole někde ve světě a koukám lidem přes ploty, málokdy se stane, že bych musel zastavit a jít si zahradu prohlédnout, protože by mě něčím zaujala. Naopak, československé zahrady jsou dnes velmi obytné, dělané pro člověka. Je v nich soukromí, nabízejí aktivní využití a lákají své obyvatele, aby v nich trávili čas. To považuji za největší bonus a československé zahrady dnes opravdu vyzdvihují.

Co je jejich největší slabinou?

Co se týká opakujících se chyb, jsou to zahrady, které nemají koncept, záměr nebo nápad. Jedním z hlavních neduhů je přebytek jehličnanů. Tyto stromy mohou zahradu zahltit a omezit přirozený průhled, lehkost a volnost, kterou bychom v zahradách rádi cítili. Pobyt pod jejich korunami zkrátka nedává stejný pocit vzdušnosti jako pod listnatými stromy.

Dalším problémem je nedostatek stromů obecně – lidé se bojí sázet větší stromy, které by jim poskytly stín a vytvořily příjemné prostředí. A pak je tu absence trvalkového patra, kdy jsou v zahradách jen keře, ale chybí lehká, dynamická struktura, která dodává zahradě barevnost a propojení s přírodou během celého roku.

Má strach z extrémů počasí, například i častého silného větru, vliv na to, že se lidé bojí vysazovat stromy?

Ano, lidé mají strach, že strom může spadnout na dům nebo způsobit jinou škodu. Proto je důležité stromy správně vybrat a zasadit je na vhodné místo. Pokud vím, že mi na pozemku fouká silný vítr ze západu, není dobrý nápad vysadit velký strom právě na této straně. Důležité je přemýšlet jako naši předci, kteří vždy měli na zahradě stromy, jen museli zvažovat, kam je zasadit.

Jaké je pozitivní specifikum českých zahrad?

Návrat k jedlým zahradám, tedy zahradám produkčním. Češi se vracejí k ovocným stromům a dřevinám, i když v menším měřítku, například ve formě menších sadů. Dalším pozitivním prvkem je práce s lučnými společenstvy, která se skvěle hodí do české krajiny. To jsou pro mě charakteristické rysy českých zahrad.

Jsou Češi ochotni dělat změny ve svých zahradách, případně i radikální?

Ano, rozhodně. Češi i Slováci v naší bublině, lidé, kteří navštěvují naše přednášky, čtou knihy a studují naše kurzy, se rozhodně nebojí velkých změn. Já jim fandím, protože mají odvahu se do toho pustit. Samozřejmě je důležité jim nabídnout takovou formu, která jim bude pohodlná, ale když ji dostanou, změny dělají. Neplatí to pro všechny, ale mnoho lidí je ochotno provádět jak radikální změny, tak i menší úpravy. Nedá se to paušalizovat – někteří lidé jsou od přírody konzervativní, zatímco jiní se nebojí experimentovat a vyniknout.

Někdo se do změn pustí svépomocí a k požadovanému výsledku směřuje několik let, jiný se raději obrátí na odborníky a zahradu má k dispozici zanedlouho. Jak Češi řeší své zahrady? Oslovují zahradní architektky častěji než v minulosti?

Rozhodně. Zahradní architektura je dnes oblíbenější než kdykoliv předtím. Dříve byla výsadou nejbohatších vrstev, ale dnes je standardem, že si lidé pozvou odborníka na

zahradu stejně jako interiérového architekta. Uvědomují si, že jim to přinese celoživotní hodnotu a že nápad je klíčový, a pokud se na to sami necítí, nechají si poradit.

Vždy je dobré mít alespoň představu o budoucí zahradě. Ve světě běžně existují ukázkové zahrady, kde je možné se inspirovat. Vy jste se rozhodli vytvořit jakési laboratorium zahradní architektury. Co bude jeho úlohou?

Laboratoř zahradní architektury budujeme na naší usedlosti Baldýnka v jižních Čechách. Chceme lidem umožnit vidět, jak se zakládá zahrada, zeleninové záhony, jak se pracuje s uměním v zahradě a trvalkovými záhony. Takový příklad v Čechách zatím neznám.

Kde všude je ještě možné nabrat zajímavou inspiraci?

Každému doporučuji sednout na kolo a podívat se po okolí, třeba přes ploty sousedů. Člověk s citem pozná, jestli je zahrada povedená, nebo ne. Zvlášť bych si všiml zahrad, ve kterých je živo – kde slyšíte smích, hovory a lidi. Takové zahrady jsou nejvíce inspirativní.

Jak vidíte budoucnost? Budou lidé stále oslovovat zahradní architektky, nebo si budou chtít realizovat zahrady sami? Váš ateliér dokonce nabízí odborné

kurzy, díky kterým nemusí být vlastnoruční zakládání zahrady až tak složitě.

Myslím si, že obě varianty mají své výhody. Zahradní architekt přináší neocenitelnou zkušenost a znalosti, které umožňují vyhnout se chybám. Pokud má klient prostředky a necítí se na to, aby sám studoval kurz, je skvělou volbou spolupráce s architektem. Kurzy jsou časově náročné, trvají kolem třiceti hodin, a je třeba mít kolem sebe lidi, kteří pomohou s realizací.

Na druhou stranu, pokud někdo nemá prostředky na architekta, naše online

kurzy jsou skvělou volbou. Snažíme se do nich dostat maximum našich zkušeností, a i když v nich chybí osobní přístup na živo, stále poskytují silný základ pro realizaci zahrady. Co se týče

„Lidé si často vytvoří zahrady, které jsou nesmyslně náročné na údržbu a potřebují zbytečně mnoho lidské práce, chemie, energie a vody.“

budoucnosti, myslím, že do procesu vstoupí umělá inteligence. Jsem zvědavý, jakým způsobem se to bude dít, ale doufám, že to lidem nevezme radost z tvorby a jejich osobní vklad do zahrady. Ta energie, kterou do tvorby vloží, je to, co jim zahrada vrátí zpět.

Co je nejdůležitější, když se někdo rozhodne založit si zahradu?

Nejdůležitější je mít před realizací jasný koncept. Bez něj se člověk snadno ztratí, nakupuje rostliny, které se do zahrady nehodí, a výsledek není uspokojivý. Koncept je základ. Poté je nutné dbát na kvalitu půdy – tu ornici, kterou na místě máte, už nenahradíte. Je důležité s ní správně pracovat, aby zůstala zdravá a úrodná pro budoucí výsadbu.

Jak začít?

Plánování je klíčové – nejprve vytvořit pevné plochy a zajistit inženýrské sítě, poté začít s výsadbou stromů, keřů a dalších prvků. Je to o selském rozumu a o zkušenostech, kde může být architekt velmi cenným partnerem.

Co by podle vás mělo být součástí každé zahrady a co byste ze současných zahrad naopak vypustil?

Každý člověk má jinou představu o zahradě, a to je zásadní. Není dobré slepě kopírovat časopisy nebo knihy. Je potřeba si uvědomit, co mě a moji rodinu do ní přitáhne. Pro někoho to může být množství prvků, pro jiného jen klidné místo, kde může pod stromy relaxovat.

Tip redakce

Chcete mít zahradu, která vám přináší radost po celý rok a zároveň slouží jako bezpečný a útulný prostor pro celou rodinu? V novince „Zahrada je pro radost“ od zahradního architekta Ferdinanda Lefflera z ateliéru Flera najdete nejen odpovědi na tyto otázky, ale také konkrétní realizované projekty, které vám pomohou dosáhnout vašich zahradních snů. Přenesou vás do světa zahradního umění, kde se setkávají krása a funkčnost. Na stránkách této knihy najdete inspiraci pro různé typy zahrad, včetně zahrady pro tři generace,

zahrady plné zábavy nebo zahrady, která vás přenesou na konec světa. Spolu s nimi přichází praktické tipy, jak dosáhnout dojmu divočiny v novostavbě, jak vytvořit romantická zákoutí a jak si vybrat vhodné výsadbové kompozice s konkrétními popisy atraktivních záhonů. Kromě toho kniha obsahuje osazovací plány pro pěstování zeleniny a bylinek, jakož i praktického průvodce celým rokem zahradníka. Pověďte si se svou zahradou a udělejte z ní místo, které vás bude naplňovat radostí a pohodlím.

Zahrada by měla odrážet naši životní filozofii a cestu. Měla by být ohleduplná k životnímu prostředí a reprezentovat naše hodnoty. Zahrada je zrcadlem našeho životního přístupu a měla by nám každodenně poskytovat radost a pocit souladu s přírodou. Nemůžu mít pocit, že ta zahrada patří někomu jinému než mě. Tak to je.

Co je pro vás v zahradě absolutně nepřijatelné? Jak se vyhnout pocitu chaosu v zahradě a kde je ta hranice?

Pro mě je v zahradě absolutně nepřijatelné používat napodobeniny materiálů, jako jsou umělé dřevo nebo kámen. Zahrada by měla být tím nejautentičtějším místem, které si kolem sebe vytváříme. Napodobeniny prostě do zahrady nepatří. Je také důležité, aby zahrada působila přirozeně a ne chaoticky. Klíčem je promyšlený koncept a plán. Pokud ten plán nemáte, snadno se zahrada stane chaotickým slepencem různých nápadů, které spolu nefungují.

Sortiment zahradních rostlin je v současnosti obrovský. Jaké máte nejraději?

Máme rádi jeřáby a jeřabiny. Nebojíme se sáhnout i po méně běžných druzích, jako jsou například původní ovocné druhy. Na druhou stranu se vyhýbáme exotickým rostlinám, jako jsou olivovníky, které mohou být krásné na terase, ale nepostavil bych na nich celou zahradu, protože do našeho klimatu zatím nepatří.

Jaké materiály se momentálně nejčastěji používají při tvorbě zahrad?

Jsem příznivcem přírodních materiálů, ale ne každý má rád dřevo. Pokud někomu nevyhovuje stárnutí dřeva, doporučuji keramickou dlažbu, kámen nebo beton, ale vždy dbám na to, aby materiály odpovídaly dané lokalitě a architektuře domu. Ideální je používat materiály, které jsou dostupné v blízkém okolí, například místní kámen nebo cihlu.

Jaký máte názor na zahradní plastiku?

Zahradní plastiku mohou zahradu obohatit a přiblížit ji osobnímu vkusu majitele. Na druhou stranu, pokud si někdo vybere sochu, která k němu nesedí, může to zahradu odcizit. Klíčem je vybrat si něco, co vám osobně dělá radost. Nezáleží na tom, co si o tom myslí sousedé nebo ostatní – pokud vám plastika přináší radost, je to správná volba.

Voda dokáže výrazně změnit celkovou atmosféru zahrady a přináší do ní řadu pozitiv. Jak

vnímáte využití vody a vodních prvků v zahradách?

Voda do zahrady jednoznačně patří. Ať už jde o jednoduchý dešťový sud, nebo sofistikovaný vodní prvek, voda má v zahradě své místo. Vodní prvky mají také velkou sílu v tom, že pomáhají eliminovat hluky z okolí a vytvářejí klidnější atmosféru. Na druhou stranu je třeba počítat s tím, že vodní prvky bývají jedním z nejdražších prvků jak na realizaci, tak na údržbu. Je důležité, aby si lidé předem uvědomili, co údržba vodního prvku obnáší, aby se později nestalo, že ho budou muset zasypat, protože péče o něj bude nad jejich síly.

Témata, která v současnosti rezonují různými odvětvími, včetně zahradní architektury, jsou udržitelnost, ekologie a etický přístup. Jak se odrážejí ve vaší tvorbě?

Jednoznačně a velmi výrazně. Stejně jako v ostatních sektorech lidské činnosti, i v zahradní architektuře tyto hodnoty hrají klíčovou roli. Zahrady jsou skvělým nástrojem, jak lidi informovat o stavu životního prostředí, zejména o problému sucha, které dnes v krajině rezonuje. Lidé toto téma vnímají, zejména když jim na konkrétním příkladu ukážeme, jak mohou s dešťovou vodou pracovat na své vlastní zahradě. Zahrady jsou totiž pro lidi blízké, a tím se dají problémy jako sucho v krajině lépe prezentovat.

Etický přístup je rovněž velmi důležitý. Jak jsem už zmínil, zahrada odráží životní filozofii člověka. Pokud si uvědomuji svou uhlíkovou stopu, nebudu si nechávat vozit materiály z druhé strany planety, například

Laboratoř zahradní architektury

„Hájanka Baldýnka je místem, kde testujeme nové nápady, než je s klidným srdcem můžeme doporučit klientům. A zároveň místem, kde si každý může na vlastní kůži vyzkoušet, co ve své zahradě chce a naopak nechce mít, dřív, než se zaváže ke konkrétnímu konceptu zahrady. Je nejen domovem lidí a zvířat, ale také uměleckých děl. Pod širým nebem tu vystavujeme několik desítek soch od českých i zahraničních umělců, jejichž výtvoři nás oslovily, ideálně dotváří zákoutí zahrad i otevřené krajiny, a především jsou vyrobené z materiálů, které odolají nepřízní živlů. Na estetiku samozřejmě dbáme i při výběru praktičtějších prvků do zahrady. Těch, které dělají v zahradě útulno a obytno. Řadu z nich už znáte z fleších zahrad, na Baldýnce je ovšem můžete vidět naživo a osahat si je. Zahrada nekončí plotem, je pokračováním okolní krajiny. Byl nám svěřen kousek nezkažené Chráněné krajinné oblasti Třeboňsko. Udržitelnost, práce s dešťovou vodou nebo kompostování je nedílnou součástí fleších zahrad odjakživa. Dřevu, kameni a dalšímu materiálu z původních staveb na Baldýnce proto dáváme nový život a nový účel, kde to jen jde. Baldýnka se stane air studiím, ze kterého budeme vysílat do celého světa podcasty a streamy pro nadšence zahradní architektury. Kulisami pro výjimečné události vašich životů nebo třeba venkovní pracovní, kde se zrodí nejedna kniha nebo zajímavý projekt,“ Ferdinand Leffler.

indické nebo pákistánské kameny. Když se na zahradu budete dívat, uvidíte v ní energii a záměr, který jste do ní vložili, a ten by měl být jasný a promyšlený.

Je toto téma důležité i pro majitele zahrad?

Ano, jednoznačně. Udržitelnost je velké téma, i když je dnes už poněkud nadužívané. Rád používám udržitelnost v kontextu údržby – vytvářet zahradu, o kterou se dokážu dlouhodobě starat. Přiměřenost je pro mě zásadní. Lidé si často vytvoří zahrady, které jsou nesmyslně náročné na údržbu a potřebují zbytečně mnoho lidské práce, chemie, energie a vody. To, co bychom měli jako architekti zdůrazňovat, je, aby lidé vytvářeli zahrady, které opravdu potřebují a které zvládnou udržovat. Často se setkávám s lidmi, kteří si přejí obrovský skleník a deset vyvýšených záhonů. Když se jich zeptám, zda to skutečně potřebují, často si uvědomí, že ne. Je to spíše představa, která vznikla bez hlubšího zamyšlení. Zodpovědnost za vytvoření

zahrady a její následnou údržbu se často ztrácí. Na to bychom jako architekti měli lidi upozorňovat – pomoci jim vytvořit zahradu, která odpovídá jejich reálným potřebám a schopnostem ji udržovat.

Při své práci zohledňujete klimatické změny. Snažíte se více vybírat i rostlinné druhy s vyšší odolností a dobrou regenerační schopností?

Ano, samozřejmě. Pro zahradního architekta je zásadní vybírat rostliny, které jsou co nejpřirozenější pro dané prostředí a mohou se rozrůstat bez nutnosti neustálého zásahu člověka. Je to základ naší práce. Pracujeme i v náročnějších podmínkách, například nyní děláme zahrady ve Španělsku (Valencie, Malaga), na Sicílii, a dokonce i na Korfu v Řecku. Lidé nás zvou právě proto, že jsou zoufalí, protože v těchto extrémních podmínkách jim už téměř nic neroste. Ačkoli tam vidíme problém sucha v jeho extrémní podobě, v menší míře už je to téma i pro naše zahrady tady.

Vytváření zahrad, které jsou odolné vůči suchu, je dnes velkým tématem, a bude jím i v budoucnu.

Jaký máte názor na spojení zahrad s chovem domácích zvířat? Dokáže být taková zahrada atraktivní?

Ano, pokud je vše součástí promyšleného konceptu. Zahrada může být krásná a příjemná i se zvířaty, ale je důležité, aby byla navržena tak, aby zvířata nebyla na obtíž, a to ani majiteli, ani sousedům. Bohužel máme často zažitě představy, že chov zvířat v zahradě způsobuje nepořádek a nepříjemný zápach. To ale není pravda, pokud je záměr a koncept od začátku dobře promyšlený. Když víte, co chcete, a rozmyslíte si, jak bude zahrada fungovat s domácími zvířaty, může to fungovat skvěle.

Něco se do zahrad vrací, a něco se naopak vytrácí. Mění se však i pohled na prvky, které kdysi patřily k těm neodmyslitelným. V této souvislosti mě napadá otázka, zda mít, nebo nemít automatickou závlahu. Kde je vhodná, a kde ji nedoporučujete?

Rozhodně doporučuji přemýšlet nad automatickou závlahou s rozmyslem. V minulosti se často nadužívala, a to i na místech, kde nebyla vůbec potřeba. Zahrady, které byly pravidelně zavlažovány, měly rozmazené rostliny s mělkými kořeny, které v momentě, kdy voda nebyla dostupná, úplně zkolabovaly. Na druhou stranu, pokud máte zahradu u chalupy, kam se nedostanete každý den, automatická závlaha může být skvělým řešením, jak udržet záhony při životě. Dnes doporučuji automatickou závlahu spíše pro užitkové záhony nebo menší trávníky, které si to zaslouží. Pokud má někdo malý trávník, kde si hrají děti, a chce, aby byl kvalitní, dokážu si představit automatickou závlahu pro nejvíce suché měsíce. Ale je důležité nepoužívat ji bez rozmyslu, pouze když je to skutečně potřeba. To je klíčem k efektivnímu a ekologickému využití vody.

Zmínil jste trávníky. Jaký k nim máte vztah?

Trávník je nenahraditelný, pokud jde o aktivity jako ležení, procházení se, hraní fotbalu nebo dětí na zahradě. Je to skvělý prvek, který má své místo v zahradě, a proto nelze trávníku jednoznačně říci „ne“, zvláště když máte děti. Na druhou stranu, pokud jste dospělí a trávník nevyužíváte tak často, možná nedává

smysl věnovat mu tolik prostoru.

V takovém případě je lepší zamyslet se nad jinými alternativami, například vytvořením pěkných teras s okrasnými záhony. Začínám své kurzy vždy tím, že kladu otázku, kolik trávníku skutečně potřebujete. Lidé mají často tendenci vyplnit trávníkem celou zahradu, což je velká chyba, protože právě trávník vyžaduje nejvíce péče a údržby. Je proto důležité s rozmyslem naplánovat, kde bude trávník umístěn a kolik plochy mu věnovat. Ideální podíl trávníku v zahradě se často pohybuje mezi 50–70 % plochy.

Jaký trávník je nejlepší?

Je důležité zvolit správný druh trávníku. Nemělo by se jednat o klasický „golfáček“, který obsahuje jen jednoděložné trávy. Pro rodinné zahrady je lepší smíšený trávník, kde jsou zastoupeny i dvouděložné rostliny, jako například sedmikráska. Takový trávník je odolnější, vyžaduje méně vody a je stabilnější.

A co květinové louky?

Květinové louky jsou dnes velmi populární, ale je potřeba si uvědomit, že jsou něco úplně jiného než trávník. Louka není tak průchodná, pokud si do ní neuděláte cestičky, a velkou část roku může vypadat neudržovaně. Doporučil bych louku spíše na velké zahrady, kde můžete nechat vegetaci volně růst a sekat ji jen několikrát do roka. Trávník a květinovou louku bych tedy vůbec nesrovnával, protože každý z těchto prvků má v zahradě úplně jinou funkci.

Jak se vyhnout tomu, aby zahrada po čase vypadala zanedbaně? Jak zajistit, že zůstane krásná?

To je velmi dobrá otázka, protože na údržbu se často zapomíná. Jak jsem už zmínil, přiměřenost je klíčová. Udělat si v zahradě jen tolik, o co se dokážu starat, je základ. Další věci jsou znalosti – je potřeba vědět, jak se o zahradu starat. Doporučuji si vytvořit plán nebo manuál toho, co a kdy na zahradě dělat. My každoročně vydáváme kalendář Flera, který připomíná, na co si kdy dát pozor, aby lidé na nic nezapomněli. Údržba je jednou z klíčových částí zahrady – tvoří jednu třetinu její celkové krásy a funkčnosti. První třetina je návrh, druhá je realizace a třetí je právě údržba. Doporučuji údržbu nepodceňovat. Je to jako s domácím mazlíčkem – když si pořídíte psa, péče teprve začíná. Stejně tak je to se zahradou – vyžaduje pozornost a péči, ale odmění vás krásou a klidem, který do vašeho života přináší.

Děkuji za rozhovor.

FERDINAND RADÍ A INSPIRUJE

Zakládání zahrad, a i péče o ně, mohou majitelé zahrad zvládnout i díky vašim odborným kurzům. Jaký je jejich reálný výsledek?

Reálným výsledkem každého studenta by měla být nádherná zahrada. Dostáváme spoustu fotek zahrad, které kurzisté vytvořili, a je úžasné vidět, jak krásné prostory vznikají díky kurzům „Žijte ve své zahradě“. Na tento kurz navazuje další kurz „Chytře na realizaci“, kde učíme, jak si zahradu sami realizovat a jak na to jít chytře, aby výsledná zahrada vypadala skvěle, a přitom byla vytvořena efektivně a s nižšími náklady. Tyto dva kurzy tak studentům umožňují nejen vytvořit nádhernou zahradu, ale i ji úspěšně realizovat vlastními silami.

Hlavní přednost těchto kurzů je, že si je každý může vystudovat sám, vlastním tempem, a díky vašim radám si sám najde odpovědi na otázky, které mu pomáháte správně formulovat.

Klíčové je umět si položit tu správnou otázku v zahradní architektuře. My studentům ukazujeme, jak otázky pokládat, a jejich odpovědi už nachází každý sám. Výsledkem je ucelený koncept zahrady, na základě kterého mohou studenti začít realizaci. Kurzy probíhají online, což znamená, že každý student má po dobu tří let přístup k obsahu, který si může kdykoliv otevřít a studovat podle svého tempa. Nemusí se nikde pravidelně setkávat, vše si dělá podle svých možností a času. Důležitým prvkem je také společná diskusní facebooková skupina „Žijte ve své zahradě“. Tam studenti diskutují mezi sebou, a jsme tam i my, architekti, takže je zde prostor pro velké diskusní fórum, které nás všichni neustále inspiruje.

Plánujete portfolio těchto kurzů rozšířit?

Ano, určitě. Kromě zeleniny, ovoce a bylinek jsme začali nabízet malé webináře zaměřené na specifická témata, jako je například zahrada ve svahu nebo malá zahrada. Nově jsme přidali webinář věnovaný cibulovinám v zahradě a připravujeme další, který se bude zaměřovat na trvalky. Jedním z velkých bonusů našeho kurzu „Žijte ve své zahradě“ je spolupráce s krásnou školkou Herba Grata. Ta připravuje našim studentům kompletní trvalkové záhony, které si mohou objednat jedním kliknutím. Tyto záhony jim přijdou domů v květináčích, což umožňuje snadnou realizaci zahrady přesně podle konceptu z kurzu. Je to unikátní a funguje to skvěle.